

**МІКРОНАВЧАННЯ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ МЕТОД ПІДГОТОВКИ
ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ФАХІВЦІВ**

Стаття присвячена висвітленню сутності методу мікронавчання та його ролі у процесі підготовки висококваліфікованих фахівців. Предметом даного дослідження є мікронавчання як перспективний метод підготовки висококваліфікованих фахівців. Метою статті є розкриття сутності методу мікронавчання та з'ясування ефективності його використання для підготовки майбутніх висококваліфікованих фахівців.

У статті з'ясовано, що мікронавчання підвищує зацікавленість студентів навчальним процесом, дозволяючи їм частково формувати план лекційного заняття; дає студентам необхідний практичний досвід виступів перед аудиторією, розвиває вміння відстоювати власну думку; виховує в студентів такі риси як самоорганізація, відповідальність, ініціативність та висока інтелектуальна самосвідомість; відкриває перед педагогом ряд нових дидактичних рішень для збільшення обсягу подачі інформації. Розглянутий метод мікронавчання може використовуватися викладачами вищих навчальних закладів з метою підвищення рівня зацікавленості студентів у навчальному процесі.

Ключові слова: професійна підготовка, перспективні методи підготовки, мікронавчання, висококваліфіковані фахівці, зацікавленість студентів у навчальному процесі.

Статья посвящена освещению сущности метода микрообучения и его роли в процессе подготовки высококвалифицированных специалистов. Предметом данного исследования является микрообучение как перспективный метод подготовки высококвалифицированных специалистов. Целью статьи является раскрытие сущности метода микрообучения и выяснения эффективности его использования для подготовки будущих высококвалифицированных специалистов.

В статье установлено, что микрообучение повышает заинтересованность студентов учебным процессом, позволяя им частично формировать план лекционного занятия; дает студентам необходимый практический опыт выступлений перед аудиторией, развивает умение отстаивать собственное мнение; воспитывает у студентов такие качества как самоорганизация, ответственность, инициативность и высокая интеллектуальная самосознание открывает перед педагогом ряд новых дидактических решений для увеличения объема подачи информации. Рассмотрен метод микрообучения может использоваться преподавателями высших учебных заведений с целью повышения уровня заинтересованности студентов в учебном процессе.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, перспективные методы подготовки, микрообучение, высококвалифицированные специалисты, заинтересованность студентов в учебном процессе.

The article devoted essence of the micro-teaching method and its role in the process of training highly qualified specialists. Articles subject of this is micro-teaching as a promising method for training highly qualified specialists. Articles aim is to reveal the essence of the micro-teaching method and to elucidate the effectiveness of its use for the preparation of future highly skilled specialists.

The article establishes that micro-education increases the interest of students in learning process, allowing them to partially form a plan for lecture classes; gives students the necessary practical experience of speaking before an audience, develops the ability to defend one's own opinion; educates students such qualities as self-organization, responsibility, initiative and high intellectual self-awareness opens a number of new didactic solutions for the teacher to increase the volume of information delivery. Micro-teaching method can be used by teachers of higher educational institutions to increase the level of students interest in the educational process.

Keywords: vocational training, perspective methods of preparation, micro-learning, highly qualified specialists, students' interest in the educational process.

Постановка проблеми. В епоху сучасного інформаційного суспільства перед галуззю освіти невпинно постають нові виклики та випробування, подолання яких сприяє поетапній оптимізації освітнього процесу загалом. За останнє десятиріччя вимоги з боку ринку праці до сучасних фахівців набули істотних змін, відповідно до цього спостерігається тенденція постійного пошуку ефективних методів підготовки фахівців.

Неперервні інноваційні процеси в освіті зумовлюють підвищення рівня дидактичної компетентності майбутніх фахівців, зокрема таких її видів, як: індивідуальна компетентність – володіння способами самореалізації і розвитку індивідуальності в рамках професії, готовність до професійно-особистісного зросту, самоорганізації; особистісна компетентність – володіння способами особистісного самовияву і саморозвитку, засобами протистояння професійним деформаціям особистості; соціальна компетентність – володіння умінням вести спільну професійну діяльність, співпрацювати, володіти прийомами спілкування, нести соціальну відповідальність за результати своєї діяльності; спеціальну компетентність – володіння власне професійною діяльністю на достатньо високому рівні, здатність проектувати свій подальший професійний розвиток.

Інноваційний характер діяльності вищих навчальних закладів зумовлює необхідність переходу педагогів від репродуктивного до більш креативного, творчого підходу до професійного навчання та виховання студентської молоді.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Метод мікронавчання частково висвітлений у працях К. Авраменко, С. Вітвицької, С. Семерікова, В. Старости, Л. Чередниченко, Е. Щеглової та інших. У своїх дослідженнях вчені розглядають метод мікронавчання як один із найбільш перспективних напрямків новаторського підходу в педагогіці на сучасному етапі її розвитку. Втім, незважаючи на певний доробок проблема мікронавчання як перспективного методу підготовки висококваліфікованих фахівців наразі залишається малодослідженою та потребує подальших наукових пошуків.

Мета написання статті. Метою статті є розкриття сутності методу мікронавчання та з'ясування ефективності його використання для підготовки майбутніх висококваліфікованих фахівців.

Виклад основного матеріалу. Найважливішою особливістю кожного учителя є не тільки досконале володіння вмінням навчати, але й навчити. Учительська компетентність, трактується як сукупність професійних знань, умінь і навичок, які має сформувати кожен учитель так, аби міг ефективно виконувати свої функції. Для цього необхідно комплексно і системно вирішувати проблему підготовки майбутнього учителя, зокрема, коли студенти вивчають методи, форми і засоби

навчання, які сприяють становленню педагогічної майстерності [Orosova, 2009].

Важливого значення набуває формування у студентів – майбутніх учителів уміння моделювати уроки з наступним їх проведенням для своїх колег (мікронавчання), що суттєво покращує їх подальшу адаптацію до реалій шкільної практики, вміння спостерігати, проводити аналіз уроку тощо [Завалко, 2009].

Мікронавчання може бути:

- елементом лекції (виступом студента за 1-2 питаннями);
- нетривалим та сфокусованим на темі виступом студента чи викладача вбудованим у лекцію провідного викладача;
- елементом практичного чи семінарського заняття, коли студенту магістратури пропонується провести його фрагмент, присвячений обговоренню 1-2 проблемних запитань;
- елементом індивідуальної консультації, колоквиуму чи заліку, коли магістранту пропонується пояснити окремі питання, здійснити рецензування реферату, есе чи іншого виду завдання, виконаного студентом, аргументовано оцінити його відповідь тощо.

Результат мікронавчання обов'язково аналізується викладачем індивідуально чи в академічній групі студентів магістратури з наданням методичних рекомендацій. Особливий педагогічний ефект має відеозапис діяльності магістранта в процесі мікронавчання з його психолого-педагогічним аналізом у студентській групі [Туркот, 2011: с. 401].

Перш за все, варто дати визначення такому поняттю як «мікронавчання». С. Семеріков визначає мікронавчання як «термін, який може бути використаний для опису неформального навчання та отримання знань в мікроконтентних, мікромедіа чи багатозадачних середовищах, особливо тих, які ґрунтуються на Web 2.0 та бездротових Web-технологіях» [Семеріков, 2009: с. 96].

Мікронавчання (microteaching) – передбачає формування у студентів – майбутніх педагогів уміння використовувати різні методи навчання (наприклад, мотивація, виклад нового чи повторення вивченого матеріалу тощо) шляхом проведення коротких виступів із наступним обговоренням студентами. Таким чином, даний метод спрямований на формування практичних навичок викладання у процесі підготовки педагогів [Turek, 2010].

У роботі П. Олдхауза дається така характеристика методу мікронавчання:

- мікронавчання – це реальне викладання, яке проводиться в лабораторних умовах;
- для мікронавчання властиве викладання важливої інформації у спрощеному вигляді;

Pedagogy

– мікронавчання використовується для досягнення конкретної мети: відпрацювання навичок, оволодіння конкретним матеріалом, демонстрація різних методів викладання;

– надає можливість контролю за педагогічною діяльністю студента;

– важливе значення у мікронавчання приділяється зворотньому зв'язку [*Aldhous, 1991: p.27*].

Основні етапи мікронавчання, як правило, наступні:

– проведення мікронавчання – студент протягом 10-15 хвилин викладає сутність визначеного завдання, наприклад, проводить мотивацію, актуалізацію опорних понять для засвоєння нового навчального матеріалу тощо. Інші студенти оцінюють його діяльність згідно попередньо визначених критеріїв;

– аналіз діяльності студента (аналіз мікронавчання) – проходить у формі обговорення та оцінювання дій студента, його недоліків і шляхів їх усунення;

– повторне мікронавчання – студент знову, але з урахуванням рекомендацій, повторює свої дії і демонструє на практиці сформовані уміння [*Оросова, 2013*].

На мікрозаняттях використовують відеозаписи, які дозволяють студентам неодноразово проглянути той чи інший фрагмент заняття з метою більш поглибленого проникнення в його творчий задум і в подальшому аналізувати заняття, бачити помилки. Цей метод розвиває у майбутніх педагогів уміння критичного осмислення, коректування й удосконалення навичок проведення навчальних занять.

Даний цикл сприяє вдосконаленню підходів щодо підготовки майбутніх педагогів, а також є важливим чинником формування рефлексії студентів. Це дає їм можливість:

– реалістично і об'єктивно подивитись на себе і своїх колег із позицій майбутнього учителя;

– критично аналізувати педагогічну діяльність;

– отримувати достовірну інформацію для реалізації зворотного зв'язку [*Оросова, 2013*].

Мікронавчання призначено не тільки для формування уміння щодо застосування класичної методики викладання та відповідних процедур, але й орієнтовано на використання інноваційних методів навчання для розвитку творчого та критичного мислення. За такого підходу до підготовки майбутніх педагогів проходить аналіз конкретних дій педагога, його методів навчання, способів комунікації, а також жестів, поведінки і т.п, що має місце під час заняття. Мікронавчання містить окремі деталі, конкретні мікрофакти, з яких складається якісна праця педагога, діяльність студентів. Студент фіксує факти, а не тільки враження, думки і відносини, реальну діяльність своїх колег.

Мікронавчання відноситься до вивчення окремих, невеликих розділів або короткострокового навчання, освіти і підготовки кадрів.

Найчастіше цей термін використовується в області електронного навчання (E-learning) і суміжних областях, як принципово нова парадигма процесів навчання в опосередкованих середовищах на мікрорівнях [Wikipedia, 2016]. Втім це не є завадою для впровадження даної методики для якісної підготовки майбутніх фахівців саме у вищій школі. Варто зазначити, що метод мікронавчання є неабиякою знахідкою з точки зору адаптивності, оскільки не потребує колосальних інвестицій чи все цілковитого відходу від попередніх методик. На нашу думку, сучасний студент володіє неймовірним інтелектуальним потенціалом, тож й інструменти для його розкриття повинні бути актуальними сьогодні.

Мікронавчання має досить розгалужену сукупність методологічних форм та прийомів – починаючи з 10-хвилинних мікродискусій на обрані теми і завершуючи самостійною підготовкою лекційного заняття безпосередньо студентами з використанням мультимедійного супроводу. Це дозволить суттєво осучаснити способи подачі матеріалу, а також суттєво розширити межі вивчення окремих дисциплін.

Проаналізуємо основні риси методу мікронавчання.

1. Цілеспрямований характер. Мікронавчання є найбільш ефективним, коли воно націлене тільки на одну річ в якийсь конкретний проміжок часу.

Відхилення від мети та вивчення вже неактуальних понять, теоретичних відомостей робить навчальний процес менш корисним для тих, хто потребує цілеспрямованого навчання, тому необхідно прагнути, щоб увага студентів була сконцентрована. При цьому варто пам'ятати, що метою мікронавчання є впровадження досвіду, який людина може отримати за незначний відрізок часу.

2. Тісний зв'язок з повсякденністю. Відео часто згадується як пріоритетне середовище для мікронавчання, оскільки відео ролики короткі, медіа багаті на візуальні ефекти та аудіо і легко доступні людям, які вже звикли до платформ, таких як YouTube і Vimeo.

3. Гармонійне поєднання з іншими видами навчального досвіду. За умови продуманого підходу, мікронавчання може стати потужним інструментом для підтримки і просування самого навчання [Bjorn, 2016].

Мікронавчання допомагає майбутньому педагогу краще підготуватися до професійної діяльності, визначити рівень своїх знань, умінь і здібностей, набути певного рівня педагогічної майстерності. Це один з напрямів практичної професійної діяльності викладача, що допомагає студентам краще усвідомити сутність педагогічних явищ. Моделюючи фрагмент практичної діяльності викладача, студенти-майбутні педагоги розвивають свої здібності, набувають певного досвіду, вмінь та навичок.

Висновки. Мікронавчання як інноваційний метод має ряд практичних переваг:

Pedagogy

– підвищує зацікавленість студентів навчальним процесом, дозволяючи їм частково формувати план лекційного заняття;

– дає студентам необхідний практичний досвід виступів перед аудиторією, розвиває вміння відстоювати власну думку;

– виховує в студентів такі риси як самоорганізація, відповідальність, ініціативність та висока інтелектуальна самосвідомість;

– відкриває перед педагогом ряд нових дидактичних рішень для збільшення обсягу подачі інформації.

Отже, якісна підготовка майбутніх фахівців зумовлює необхідність наповнення всіх напрямів діяльності навчальних закладів більш прогресивними, інноваційними методиками. При цьому ключова роль у даному процесі, на нашу думку, має належати такому інноваційному методу як мікронавчання.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо в розробці та обґрунтуванні технології реалізації мікронавчання у вищій школі націленої на ефективну підготовку майбутніх педагогів до фахової діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

Бьорнс, 2016 – Бьорнс Елен 3 причини для любові до мікронавчання / Бьорнс Елен [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mooc.in.ua/articles/3-prychyny-dlya-lyubovi-do-mikronavchannya>

Вікіпедія, 2016 – Мікронавчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org>.

Завалко, 2009 – Завалко К. В. Активні методи навчання як ефективний засіб формування методичної компетентності майбутнього вчителя музики / К. В. Завалко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/N146/N146p136-140.pdf.

Оросова, 2013 – Оросова Р. Інноваційні підходи до підготовки майбутніх учителів у вищій школі / Р. Оросова, В. Староста [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwi-zfeP2uLSAhUBjwKHdlvBUEQFggaMAA&url=http%3A%2F%2Fvirtkafedra.ucoz.ua%2Ffel_gurnal%2Fpages%2Fvyp12%2Foprosova_starosta.pdf&usq=AFQjCNHWZghK9q6ljbLfD5RNC-8ULeTIOQ&sig2=fYe33WfTrehlupH-avUHRA.

Семеріков, 2009 – Семеріков С. О. Фундаменталізація навчання інформатичних дисциплін у вищій школі : монографія / науковий редактор академік АПН України, д. пед. н., проф. М. І. Жалдак. – Кривий Ріг : Мінерал ; Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 340 с. : іл. Бібліогр. : с. 284-339.

Туркот, 2011 – Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / Т. І. Туркот. – Київ : Кондор, 2011. – 628 с.

Aldhous, 1991 – Aldhous P. Graduate training / Aldhous P. // Nature. 1991. – Vol.315. – № 6325. – P. 37.

Orosová, 2009 – Orosová, R. Pregradual preparation of students in relation to psycho-didactic competencies / R. Orosová. – In: Modern achievements of science and education. XHY, Khmelnytsky, 2009. S. 139-141.

Turek, 2010 – Turek I. Didaktika / I. Turek. – Bratislava : Iura Edition, 2010. – 598 s.

REFERENCES

Borns, 2016 – Borns Elen 3 prychyny dlia lyubovi do mikronavchannia / Borns Elen [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://mooc.in.ua/articles/3-prychyny-dlya-lyubovi-do-mikronavchannya>.

Vikipediia, 2016 – Mikronavchannia [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://uk.wikipedia.org>.

- Zavalko, 2009 – Zavalko K.V. Aktyvni metody navchannia yak efektyvnyi zasib formuvannia metodychnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia muzyky / K. V. Zavalko [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/N146/N146p136-140.pdf.
- Orosova, 2013 – Orosova R. Innovatsiini pidkhody do pidhotovky maibutnikh uchyteliv u vyshchii shkoli / R. Orosova, V. Starosta [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwi-zfeP2uLSAhUBjwKHdlvBUEQFggaMAA&url=http%3A%2F%2Fvirtkafedra.ucoz.ua%2Fel_gurnal%2Fpages%2Fvyp12%2Foprosova_starosta.pdf&usg=AFQjCNHWZghK9q6ljbLfD5RNC-8ULeTIOQ&sig2=fYe33WfTrehlupH-avUHRA.
- Semerikov, 2009 – Semerikov S. O. Fundamentalizatsiia navchannia informatychnykh dystsyplyn u vyshchii shkoli : monohrafiia / Naukovyi redaktor akademik APN Ukrainy, d. ped. n., prof. M. I. Zhaldak. – Kryvyi Rih : Mineral ; K. : NPU im. M. P. Drahomanova, 2009. – 340 s. : il. – Bibliohr. : s. 284-339.
- Turkot, 2011 – Turkot T. I. Pedahohika vyshchoi shkoly: navch. posibnyk / T. I. Turkot. – K. : Kondor, 2011. – 628 s.

УДК 378.147:37.091.113]:37.014.6

Михайло Сидоренко

СУЧАСНА МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття присвячена практичним рекомендаціям, які необхідні науково-педагогічним працівникам, що займаються процесом професійної підготовки майбутніх керівників навчальних закладів до оцінювання якості освітньої діяльності. Описані практичні рекомендації направлені на вирішення питань, що стосуються впровадження моделі підготовки означених фахівців в умовах вищих навчальних закладів України.

У статті зазначено основні форми та методи професійної підготовки, які допоможуть реалізувати означену модель у навчально-пізнавальному процесі. Висунуто та обґрунтовано основні вимоги до науково-педагогічних працівників для успішної реалізації моделі професійної підготовки магістрів спеціальності «Менеджмент та адміністрування». Пропонуються ефективні та дієві шляхи реалізації моделі професійної підготовки керівників навчальних закладів до оцінювання якості освітньої діяльності у ході професійної підготовки.

Ключові слова: *якість освіти, оцінювання якості освітньої діяльності, підготовка керівників навчальних закладів, форми та методи професійної підготовки, модель професійної підготовки, практичні рекомендації.*

Статья посвящена практическим рекомендациям, которые необходимы научно-педагогическим работникам, что занимаются процессом профессиональной подготовки будущих руководителей учебных заведений к оценке качества образовательной деятельности. Описанные практические рекомендации направлены на решение вопросов, которые касаются внедрения модели подготовки этих специалистов в условиях высших учебных заведений Украины.

В статье описанные основные формы и методы профессиональной подготовки, которые помогут реализовать указанную модель в учебно-познавательном процессе. Выдвинутые и обоснованные общие требования к научно-педагогическим работникам для успешной реализации модели профессиональной подготовки магистров специальности «Менеджмент и администрирование». Также, в статье предлагаются эффективные и действенные пути реализации модели профессиональной подготовки руководителей учебных заведений к оценке качества образовательной деятельности в ходе профессиональной подготовки.

Ключевые слова: *качество образования, оценка качества образовательной деятельности, подготовка руководителей учебных заведений, формы и методы*